הניחא [א]לרבנן [א]דאמרי שנת חמשים אינה מן המנין אלא לרבי יהודה דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן למה לי בשמיטין סגיא הא ודאי דלא כרבי יהודה ולא מנו [א] שמיטין ויובלות והכתיב [1]מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי אשר ימכר לך והוינן בהו מקץ שבע שנים (א) והכתיב [2]ועבדך שש שנים ואמר רב נחמן בר יצחק שש לנמכר ושבע לנרצע ההוא בתוכחה כתיב וקאמר נביא השלחתם והכתיב [3]וישמעו וישלחו [ג]אלא אמר ר' יוחנן [ג]ירמיה החזירן ויאשיה בן אמון מלך עליהן ומנא לן דהדור דכתיב [4]כי המוכר אל הממכר לא ישוב אפשר יובל בטל ונביא מתנבא עליו שיבטל אלא מלמד שהחזירן ירמיה ומנלן דיאשיה מלך עליהן דכתיב [5]ויאמר מה הציון הלז אשר אני רואה ויאמרו אליו אנשי העיר הקבר איש האלהים אשר בא מיהודה ויקרא את הדברים [י] [ד]על המזבח בית אל וכי מה טיבו של יאשיהו בבית אל אלא כשהחזירן ירמיהו יאשיהו מלך עליהם רב נחמן בר יצחק אמר מהכא [6]גם יהודה שת קציר לך [ג] בשובי שבות עמי: **מתני'** [ה]בתי החצרים נותנין להם כח יפה שבבתי ערי חומה וכח יפה שבשדות [ו]ונגאלין מיד וכל שנים עשר חדש כבתים ויוצאין ביובל ובגרעון כסף כשדות: **גמ'** תנו רבנן [7]על שדה הארץ יחשב הקישו הכתוב לשדה אחוזה מה שדה אחוזה יוצא ביובל ובגרעון כסף אף בתי החצרים יוצאין ביובל ובגרעון כסף אי מה שדה אחוזה אינה נגאלת בפחות משתי שנים אף בתי החצרים אינם נגאלים פחות משתי שנים ת"ל גאולה תהיה לו מיד הואיל ונתת להם כח יפה שבשדות וכח [ז] [ו]שדה שבבתים יכול לא יצאו ביובל ת"ל וביובל יצא מאי קאמר אמר רב הונא לא נצרכא אלא למקדיש בית בבתי החצרים וגאלו אחר מיד הקדש ופגע בו יובל בשנה שניה למאי מדמית ליה אי לבתי ערי חומה מדמית ליה איחליט ליה ללוקח אי לשדה אחוזה מדמית [ח] לכהנים נפקא להכי אצטריך וביובל יצא מתקיף לה רב זעירא מאי איריא נגאלו אחר אפילו לא גאלו נמי א"ל [ח]אביי[ז] שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון מנלן מבן לוי [ט] מה בן לוי שיפה כחו בממכרו הורע כחו בהקדשו ישראל שהורע כחו בממכרו אין דין שהורע כחו בהקדשו והתם מנלן דתניא [8]ויצא ממכר שומע אני אפילו עבדיו מטלטליו ושטריו ת"ל בית ועיר אחוזתו מה ת"ל ממכר [ז] ממכריו יוצא בחנם ואין הקדש יוצא בחנם אלא בפדיון ופליגא דר' אושעיא דא"ר אושעיא הכל היו בכלל [9]ונתן הכסף וקם לו כשפרט הכתוב בשדה אחוזה [10]והיה השדה בצאתו ביובל קדש לה' [ח] שדה הוא דפרק ליה ונפקא לכהנים אבל הנך כדקיימי קיימי וביובל יצא למה לי אמר רב פפא לא נצרכא אלא למוכר בית בבתי החצרים ופגע בו יובל בשנה שניה למאי מדמית ליה אי לבתי ערי חומה מדמית ליה איחלט ליה ללוקח אי לשדה אחוזה מדמית ליה השלמה בעי להכי אצטריך וביובל יצא תניא כוותיה דרב הונא ותיובתא דרבי אושעיא[י] המקדיש בית בבתי החצרים הרי זה גואל מיד וגואלו לעולם גאלו [נ]אחר מיד הקדש הגיע יובל ולא נגאל חוזר לבעלים ביובל:

מתני'

הניחא לרבנן. דפליגי עליה דר' יהודה [דאמרי] שנת חמשים אינה ממנין השמיטין אצטריך לממני יובלות כדקאמרת: **אלא לרבי יהודה דאמר שנת חמשים.** הויא שנת יובל ועולה נמי למנין שמיטה הבאה ל"ל לממני יובלות בשמיטין סגיא משבע לשבע שנים יעשו שמיטה לעולם שאין שנה מפסקת בנתיים ואין כאן שום טעות: **ודאי.** דקתני לעיל מנו שמיטין ויובלות בימי עזרא דלא כר' יהודה: **ולא מנו יובלות.** בימי(ג) סנחריב: **והא כתיב.** בצדקיה: **מקץ שבע שנים תשלחו וגו'** והוינן בה **מקץ שבע שנים.** משמע לאחר שבע שנים שאף שנה שביעית [ט] והא(ו) כתיב ועבדך שש שנים: **שש לנמכר.** כדכתי' (שמות כא) שש שנים יעבד: **ושבע לנרצע.** שהנרצע אינו יוצא עד היובל ואם נרצע ופגע יובל בשנה שמינית לרציעתו יוצא ביובל. אלמא בימי צדקיה הוה יובל ולדקיהו בימי חורבן הבית [י] להוו כמה וכמה דורות אחר גלות סנחריב: **בתוכחה כתיב.** דקא מוכח להו ירמיה וקאמר להו השלחתם באומן שנים שהייתם חייבים לשלח: **דכתיב.** בימי צדקיהו כי המוכר אל הממכר לא ישוב דקאמר להו שופכם לגלות ויהא יובל בטל ולא יחזרו שדות לבעליהן: **אפשר יובל בטל.** משגלו שבט ראובן וגד ונביא מתנבא עליו וכו': **מה טיבו של יאשיהו בבית אל.** דהא קרא ביאשיהו כתיב כשהיה חוזר [יא] לבער עבודת כוכבים שבארץ ישראל ובית אל של מלכי ישראל היתה ויאשיהו מלך יהודה מה טיבו בה: **קציר.** קצין [יב] דנו"ן מתחלפת ברי"ש כדכתיב נבוכד נצר(ס) נבוכד ראצר(ע): **מתני'** **בתי החצרים.** שאין להם (פ)לעיירות חומה: **כח יפה.** כדמפרש נגאלין מיד ואין צריך להמתין שני שנים ביד הלוקח והיינו כבתים של ערי חומה: **ובגרעון כסף.** שמנכה לו הלוקח לפי שנים ששהו בידו כשדות דכתיב [יג] (ויקרא כה) וחשב את שני ממכרו וגו': **גמ' על שדה הארץ יחשב.** בבתי החצרים כתיב: **ובגרעון כסף.** אם בא לגאלם קודם היובל: **מאי קאמר.** מהיכא תיתי דלא יצאו ביובל הלא הוקשו לשדה אחוזה ולמאי אצטריך וביובל יצא: **ופגע [יד] יובל בשנה שניה.** ללקיחתו של זה שלקחה מן הגזבר: **ללוקח [טו] הוי.** דהכי תניא לעיל גאלה אחר מיד הקדש הגיע היובל(ש) ולא נגאלה היה חלוט לו: **לכהנים נפקא.** דהמקדיש שדה אחוזה וגאלה אחר יוצאה לכהנים ביובל. ולהכי נקט שנה שניה דאי פגע בשנה ראשונה לא אצטריך וביובל יצא דכי מדמית ליה לבתי ערי חומה אכתי לא איחלט ליה ונפיק ביובל דהא יש לו כח יפה שבשדות: **אפילו לא גאלו.** אחר נמי ליפוק מיד הקדש דהא כתיב וביובל יצא דלא אצטריך למכתב משום מכר הדיוט דהא אתקש לשדות: **בן לוי יפה כחו בממכרו.** שגואל מיד שדה מגרש עריהם ובתי ערי חומה גואלין לעולם ויוצאין ביובל כדאמר לקמן [ע"ב]: **הורע כחו בהקדישו.** שלא יוצא בלא פדיון כדמפרש לקמן: **ויצא ממכר.** אי הוה כתיב ואשר יגאל מן הלוים ויצא ממכר ביובל ולא הוה כתב בית הוה אמינא אפילו שטרי ומטלטלין של לוי אם מכרן יוצאין לו [טז] ביובל: **ופליגא דרבי אושעיא.** הא דאמר רב הונא לעיל מקדיש בית בבתי חצרים וגאלה אחר מיד הקדש יוצאה מידו וחוזרת לבעלים ביובל פליגא אדרבי אושעיא: **בכלל ונתן הכסף וקם לו.** שהלוקח כלום מיד הקדש יקום המקח בידו לעולם: **כשפרט לך הכתוב.** בגואל שדה אחוזה של אחרים מיד הקדש דיוצאה מידו ומתחלקת [יז] האי הוא דאפקיה רחמנא בהדיא מכלל ונתן הכסף וקם לו: **אבל הנך.** בתי החצרים כדקיימי קיימי בכלל וקם לו ולא נפקא [יח] מידא דלוקח: **וביובל יצא.** לרבי אושעיא ל"ל: **השלמה בעי.** להשלים לו שנה אחת משתי שנים שהיא ראויה לשהות ביד לוקח כדתניא לעיל בריש פירקין [כט:] אכלה שנה אחת לפני היובל משלימין לו שנה אחרת לאחר היובל: **תניא כוותיה דרב הונא** גרסינן. כרב הונא דאמר לעיל מקדיש בית בבתי החצרים וגאלה אחר מיד [יט] מקדיש יוצאה לבעלים ביובל: **ותיובתא דרבי אושעיא.** דאמר כדקיימי קיימי בידא דלוקח: **וגואלו לעולם.** ואפילו גאלה אחר גואלה מידו ולא הויא כשדה אחוזה דכתיב בה [ויקרא כז] לא יגאל עוד: **גאלה אחר מיד הקדש והגיע יובל ולא גאלה.** מקדיש מידו חוזרת לו בחנם:

מתני'

אלא מלמד שהחזירן ירמיה ויאשיה מלך עליהם. ותימה שהרי אחרי שהחזירן ירמיה לא עמדו בארץ קודם חורבן כ"א ל"ו שנה כדפרישית לעיל בפ"ב (דף יב:) וא"כ לא הגיעו עד היובל והיאך יכול למצוא וישמעו וישלחו וי"ל דיכול למצוא אותם עבדים שהיו להם קודם שגלו והא דפרין לעיל והכתיב וישמעו וישלחו עיקר הפירכא מדכתיב (ירמיה לד) וישמעו כל השרים וכל העם אשר באו בברית משמע שנכנסו בברית לשלח עבדיהם חפשים ביובל כשיגיע היובל:

הן

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פ"י מהלכות שמיטה ויובלות הל' ז וע"ש בהשגות ובכ"מ:

נא ב מיי' שם פי"ב הלכה י:

נב ג מיי' פ"ה מהלכות ערכין הלכה ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' והוינן בהו מקץ שבע שנים והדר כתיב:

מוסף רש"י

שנת חמשים עולה לכאן ולכאן. שנת היובל ושנה ראשונה של שמיטה (ר"ה ט.). שנת היובל היא מיובל שעבר ומונין אותה שנה אחת ליובל הבא (לעיל כד: וכעי"ז לעיל יב:). **שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון.** גזירה שמא יאמרו הקדש גמור יוצא לחולין בלא פדיון (ב"ק לג:).

רבינו גרשום

[הניחא לרבנן. אצטריך למימני יובלות כדי לקדש שמיטה בזמן: אלא לר' יהודה דאמר. דעולה נמי לכאן ולכאן ליובל ולמנות ממנה א' ב' ג' ד' עד ז': למה לי. למימני יובלות בשמיטין סגיא: הא ודאי. דתני אף ביאתן בימי עזרא מנו יובלות דלא כרבי יהודה דלר' יהודה לא אצטריך ולא מנו שמיטין ויובלות מאחר שגלו שבט ראובן ושבט גד: והוינן בה מקץ שבע שנים תשלחו מקץ שש שנים תשלחו מבעי ליה לסוף שש דהיינו ועבדך שש שנים: ואמר רב נחמן בר יצחק. (ועבדך שש שנים) שש שנים לנמכר כדכתיב כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובתחילת שביעית יצא לחפשי והאי דקאמר מקץ שבע שנים תשלחו היינו שבע לנרצע שדינו של נרצע לעבוד עד יובל ואם נרצע שהיו שבע שנים עד קודם ליובל דהיינו דמקץ שבע שנים יוצא ביובל אלמא דליובלות נמי הוו מנו מאחר שגלו שבט ראובן וגד: אמר לך תנא. ההוא דכתוב מקץ שבע תשלחו בתוכחה כתיב דקאמר להו נביא בתמיהא דרך תוכחה השלחתם כלומר וכי קיימתם מקץ שבע שנים תשלחו: ולא היה יובל נוהג והכתיב וישמעו וישלחו. אלמא דהוה נהיג יובל: אלא א"ר יוחנן ירמיה החזירן. לשבט ראובן וגד ויאשיה מלך עליהן הילכך מנו שמיטין ויובלות: ומנא לן דהדור. מדקא מתנבא נביא כי המוכר אל הממכר לא ישוב כלומר שיבטל עוד היובל בתחלה ולא ישובו שדות לבעליהן ש"מ דהדור שבט ראובן וגד דאי ס"ד דלא הדור מה צורך לי להתנבא שיבטל יובל והלא בטל משעה שגלו שבט ראובן וגד אלא ש"מ דהדור וכשחטאו היה מוכיחן ואמר שיבטל: ויאמר יאשיה מה הציון הלז וגו' וכי מה טיבו של יאשיה בבית אל. והלא בית אל של מלכי ישראל היתה אלא ש"מ שהחזירן ירמיה ויאשיה מלך עליהן]: שת קציר. קציר הוא קצין

מסורת הש"ס

א) ר"ה ט. נדרים סא. לעיל יב., ב) מגילה יד:, ג) [ע' רש"י סנהדרין קי:], ד) [צ"ל האלה אשר עשית על המזבח כו'], ה) [בסדר המשנה נגאלין], ו) צ"ל יפה, ז) [מתוך פרש"י דלעיל כג: ד"ה לרבי אבהו מוכח דגרסתו א"ל רבי אבהו שלא יאמרו], ח) [לעיל כג: ב"ק לג:], ט) [ע' תוספות מגילה ג. ד"ה ויין ובאשר דוכתי כמו שגרסם שם בלוין], י) [תוספתא פ"ה ה"ו], כ) בס"א: מיתות, ל) [וכתם צ"ק], מ) [דניאל ב], נ) [ירמיה כא], ס) [התוי"ט הגיה שאין להם חומה לעיירות], ע) [הגיע יום י"ב חודש רש"ש].

תורה אור השלם

1. מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ אֶת אָחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמָּכֵר לְךָ וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם: ירמיה לד יד
2. כִּי יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ: דברים טו יב
3. וַיִּשְׁמְעוּ כָל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בָּאוּ בַבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לְבִלְתִּי עֲבָד בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ: ירמיה לד י
4. כִּי הַמּוֹכֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם כִּי חָזוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא יִתְחַזָּקוּ: יחזקאל ז יג
5. וַיֹּאמֶר מָה הַצִּיּוּן הַלָּז אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל הַמִּזְבַּח בֵּית אֵל: מלכים ב כג יז
6. גַּם יְהוּדָה שָׁת קָצִיר לָךְ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי: הושע ו יא
7. וּבָתֵּי הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חֹמָה סָבִיב עַל שְׂדֵה הָאָרֶץ יֵחָשֵׁב גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לּוֹ וּבַיֹּבֵל יֵצֵא: ויקרא כה לא
8. וַאֲשֶׁר יִגְאַל מִן הַלְוִיִּם וְיָצָא מִמְכַּר בַּיִת וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ בַּיֹּבֵל כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם הִוא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ויקרא כה לג
9. וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אֶת הַשָּׂדֶה הַמַּקְדִּישׁ אֹתוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ: ויקרא כז יט
10. וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַייָ כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: ויקרא כז כא

שיטה מקובצת

א) ולא מנו יובלות תיבת שמיטין ואות ו' נמחק: ב) הדברים האלה אשר עשית על: ג) קציר לך. ס"א אל תקרי קציר אלא קצין: ד) וכח יפה שבבתים: ה) אחוזה מדמית ליה: ו) לוי ומה בן לוי: ז) ממכר ממכר יוצא: ח) לה' כשדה החרם שדה הוא דפרק ליה נפקא ליה לכהנים אות ו' נמחק: ט) שביעית בכלל והא: י) הבית הוה דהוו: יא) חוזר מלבער: יב) קצין. גליון ונראה לפרש גם יהודה שת קציר לך כלומר שבא סופה כמו ראה אמר שלחו מגל כי בשל קציר פי' גם יהודה בא סופה וגלו בשובי שבות עמי עשרת השבטים גלתה יהודה וגלו גם הם עמהם. הרא"ש ז"ל: יג) דכתיב בהו וחשב: יד) ופגע בו יובל: טו) לו לעולם ביובל: טז) תיבת הוי נמחק: יז) ומתחלקת לכהנים האי: יח) נפקא מידו דלוקח: יט) מיד הקדש יוצאה תיבת מקדיש נמחק:

שבהרבה מקומות מתחלפת נ' בר' כמו נבוכדנצר נבוכדראצר יהודה היינו יאשיה שהיה בתחלה מלך על יהודה: [בתי החצרים. הן כפרים שאין להם חומה: נותנין להם כח יפה שבבתי ערי חומה וכח יפה שבשדות. כיצד נגאלין מיד לאחר שנמכרו ונגאלין כל י"ב חדש כבתים וזהו כח יפה שבבתי ערי חומה: בגרעון כסף שנגרע לו דמי שנים שאכל הפירות]: ויוצאין ביובל [אם לא נגאלו] כלומר שאין נחלטין ללוקח וכשנגאלין נגאלין בגרעון כסף כתורת שדות ואינן דומין לשדות שהשדות אינו רשאי לגאול אלא לאחר שתי שנים ואלו נגאלין [אפילו] מיד: ואלו הן בתי חצרים. שיש להן דין זה: שתי חצרות של [בין] ב' בתים אף על פי שמוקפות. דינן כבתי חצרים כבפרים שאין להם חומה אבל פתוח (א) מיכן אינן כבתי חצרות: ת"ל גאולה תהיה לו מיד. כדין בתי ערי חומה: [יכול לא יצאו ביובל] מאי קאמר. אדרבה כיון דיפה כוחן דינם שיצאו ביובל: [ופגע בו יובל בשנה שניה. שנגאלו:] למאי מדמית ליה. האי בית: אי לבתי ערי חומה מדמית ליה איחלט ליה ללוקח. זה שנגאלה מיד הקדש שהרי הוחלטה לו לאחר י"ב חדש כדאמרן לעיל גאלה אחר מיד הקדש הגיע יום י"ב חדש ולא נגאלה היה חלוט לו: ואי לשדה אחוזה מדמית ליה לכהנים נפקא. שהרי גאלה אחר וכדאמרינן בפרקין דלעיל ואם מכרה גזבר לאחר לא יגאל אלא יוצאה לכהנים דכתיב והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תהיה: להכי אצטריך וביובל יצא. דהדרא לבעלים: אפילו לא גאלו אחר נמי. יוצא לבעלים אם הקדישן דהא כתיב וביובל יצא]: א"ל אביי. אם לא גאלה אחר אינה יוצאה לו גזירה שלא יאמרו [הקדש יוצא בלא פדיון]: דאינה יוצאה בלא פדיון: ומנלן. דגזרינן הכי: [שיפה כחו בממכרו כדתנן לקמן הכהנים והלוים מוכרין לעולם וגואלין לעולם הורע כוחו בהקדשו דאמרינן לקמן דאינו יוצא בלא פדיון] והתם מנלן. דאין הקדש של בן לוי יוצא בלא פדיון: [לאחר ב' שנים]: דתניא ואשר יגאל [מן הלוים] ויצא ממכר בית ועיר אחוזתו ביובל: [שומע אני. שאפילו מכר עבדיו ושטרו ומטלטליו שחוזרין ביובל]: ת"ל בית ועיר [אחוזתו] שהן קרקע למעוטי הני: א"כ מה ת"ל ממכרו דמשמע כל ממכר. לא להכי כתב ממכר דממכרו [של קרקע] יוצא [בחנם] ביובל [אבל הקדישו אפילו קרקע אין] [ואין הקדשו] יוצא בחנם אלא בפדיון וכ"ש הקדשו של ישראל שאינו יוצא מהקדש בלא פדיון: [והאי דקאמר רב הונא דמקדיש בית בבתי חצרים וגאלו אחר מיד הקדש דיוצא מידו וחוזרת לבעלים. והיינו פליגא דר' אושעיא דאמר ר' אושעיא] הכל היו בכלל ונתן הכסף וקם לו. בין מקדיש ביתו בין מקדיש שדה אחוזתו בין בבתי ערי חומה בין בבתי חצרים שהוא של פודה ואינו יוצא מידו ביובל: [כשפרט לך הכתוב. בגואל שדה אחוזה מיד הקדש והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תהיה שדה הוא דפריק לה אחר ונפקא לכהנים ביובל]: אבל כולהו הנך. גואל בתי חצרים מיד הקדש: כדקיימי קיימי. ואינו יוצא מידו ביובל והיינו פלוגתא דרב הונא: [אלא לר' אושעיא וביובל יצא דבתי חצרים למה לי: לא נצרכה האי וביובל יצא אלא למוכר בית בבתי חצרים ופגע בו יובל כו'. אי לשדה אחוזה מדמית ליה] השלמה בעי. [כדתניא בריש פירקין אכלה שנה לפני יובל משלימין לו שנה אחרת לאחר היובל]. ופריא דלא ליפוק ביובל אלא משלימין לו להכי אצטריך וביובל יצא ראין משלימין לו: [תניא] כוותיה דרב הונא. כדקאמר

א) לכאורה משמע דהמשנה בא למעט יותר מכאן דלאו כבתי חצירות ואולי דמש"ה וצ"ל אבל יותר מכאן וצ"ע.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones